

FAKKIRIN KOSTO

KIRJOITTANUT

E. I. P.

Lukemista Kaikille v. 1934

Luin muutama päivä sitten lehdistä, että kapteeni Kulo oli kuollut kotikaupungissaan Viipurissa. Uutisen näkeminen muistutti mieleeni, että sopimuksemme mukaan olin nyt oikeutettu kertomaan niistä tapahtumista, jotka hänestä, hänen omien väitteittensä mukaan, olivat tehneet sen synkän miehen, minä ympäristö oli viime vuosina tottunut häntä pitämään. Hän ei ollut suinkaan mikään vanha, ijän murtama mies, vaan oli kuollessaan tuskin kolmenkymmenen vuotias. Sittenkin hän oli murtunut mies, jolle kuolema tuli lohdutuksena. Tunsin hänet jo lapsuudesta ja näihin muistoihin liittyi vielä yhdessä vietetty koulu-aika. Se tosin keskeytyi pian, sillä Kulo erosi heti viidennelle luokalle päästyään lyseosta ja lähti vastustamattoman halun pakoittamana merille. Hänen luonteensa olikin vilkas ja alituista vaihtelua kaipaava. Siitä syystä ei kuiva ja hiljainen lukutyö miellyttänyt häntä. Merillä hän olisi tilaisuudessa näkemään maailmaa, merillä saamaan tyydytystä seikkailuhallulle, ja turhaan opettajat kehoittivat etevän oppilaansa jäämään kouluun, turhaan omat vanhem-

mat pyysivät hänen edes ylioppilaaksi lukemaan. Kulo lähti merille kuin lähtikin, enkä vuosiin häntä nyt nähnyt. Olin jo ylioppilas ja juuri saapunut Helsinkiin Pohjanmaalla viettämäni kesäloman jälkeen. Tällöin odottamatta tapasin hänet. Kävelin Espistä Katajanokalle mennäkseni. Samalla käsi laskeutui olkapäälteni ja voimakas basso sanoi: „Terve, veli, tunnetko enää?” Tunsinhan minä. Kulo seisoj edessäni ja yhtä reippaana ja miehekkäänä kuin ennen. Hän oli nyt kapteeni ja kertoi parin päivän perästä lähtevänsä pitkälle purjehdusretkelle Indiaan. Menimme Kappeleihin ja söimme siellä jälleennäkemisen kunniaksi yhteiset päivälliset. Indiassa Kulo mainitsi jo pari kertaa ennenkin käyneensä, silloin englantilaisilla laivoilla ja Bombayn kaupungissa. Nyt oli matkan päämääränä Kalkutta, ylistetty „palatsikaupunki”. — Parin päivän kuluttua olin saattamassa Kuloa laivaan. Joimme lähtijäismaljan, ja sitten laiva läksi laiturista. Iloisesti Kulo heilutti lakkiaan, ja erikoisesti muistan, miten lannistumattomalta ja voimakkaalta hänen vartalonsa näytti. Pian laiva katosi.

Vierähti sitten pari vuotta, ja sattumalta jouduin pistäytymään Viipurissa. Torkkelinkadulla kohtasin

silloin aavistamatta Kulon, mutta kuinka suuresti hän oli muuttunut? Enpä ollut häntä ensi näkemällä tuntea. Niin kumaraiseksi oli hänen ennen niin voimakas vartalonsa käynyt ja koko hänen ryhdissään oli jotakin velttua ja väsynyttä. „Mikä sinun on?” kysyin hämmästyneenä, mutta hän ei vastannut, vaan johti puheen muihin asioihin. Ihmeekseni huomasin hänen tukkansa olevan harmahtavan ja otsan olevan ryppyisen kuin vanhalla miehellä. Ainoastaan hänen silmissään oli vielä entinen eloisuus, mutta sitä omissa tunteistaan vastakohta, näköään vanhan miehen ruumiissa oli elämänvoimaa ja tahdonlujuutta uhkuvat nuoren miehen silmät. En tietänyt mitä olisin ajatellut. Olisin mielelläni uudistanut hänelle kysymykseni, mutta hienotunteisuudesta en tahtonut sitä tehdä. Syitten, jotka olivat aiheuttaneet niin oudon ja käsittämättömän muutoksen, täytyi olla ihan erikoislaatuista, mutta mitkä ne syyt olivat, se oli minulle, joka lapsuudesta olin tuntenut Kulon tarmokkaan luonteen, selittämätön arvoitus. Kulo huomasi ajatukseni.

„Hyvä ystävä”, hän sanoi ja laski kevyesti kätensä olkapäälleni, „sinä ihmettelet minussa tapahtunutta

muutosta ja monet muut ovat samoin tehneet, mutta kenellekään en ole toistaiseksi kertonut surullista elämäni tarinaa. Sinulle, lapsuuteni parhaimmalle ystävälle, tahdon sen tehdä, mutta kuitenkin sillä nimenomaisella ehdolla, ettet muille ennen kuolemaani mitään kuulemastasi mainitse. Sitten saat menetellä mitenkä haluat, sillä olen yksin, sukulaisitta maailmassa, isäni on kuollut, samoin äitini, ja pian omat elinpäiväniikin ovat mailleen menossa. Älä epäillen puista päätäsi. Tunnen kuoleman ruumiissani, ja kuitenkin tahdonvoimani on sama kuin ennen ja nuoruus on mielessäni sekä nuoruuden halut, mutta vanhuus asustaa jäsenissäni ja verenkierto suonissani on velttoa, väsynyttä. Et ymmärrä semmoista kaksinaisuutta, enkä minäkään ymmärtäisi ellen omassa itsessäni sitä todeksi tuntisi, mutta lähde meille, siellä kerron lähemmin kaikki. Minä . . . minä olen fakiirin koston uhri.”

Kulo asui lähellä rautatieasemaa. Menimme hänen työhuoneeseensa. Se oli iso ja hienosti kalustettu, mutta vihreäkupuinen lamppu levitti säästään valoaan ja ovella olevat raskaat verhot ja ikkunoissa olevat tummat uutimet saattoivat koko huoneen synkän

näköiseksi. Isäntäni istahti vaivaloisesti tiikeritaljalla peitettyyn korituoliin ja leikitteli oikealla kädellään norsunluukahvaisella paperiveitsellä. Ensi kerran huomasin nyt mitenkä selvästi suonet näkyivät hänen kädessään. Ne olivat miltei läpikuultavan siniset ja käsi oli laiha sekä ryppyinen. Sormet olivat pitkät ja luiset ja omituisen veltosti hän piteli hyppysissään paperiveistä.

„Niinkuin viime kerralla tavatessamme mainitsin”, sanoi Kulo, „olin silloin lähdössä Kalkuttaan. Olin kuvitellut mielessäni sitä loistavaksi palatsikaupungiksi, miksi sitä monissa englantilaisissa matkakertomuksissa ylistetään, mutta pettymykseni oli suuri. Kaupungissa oli tuskin nimeksikään palatsimaisia rakennuksia. Miltei ainoana semmoisena saattoi pitää varakuninkaan todellakin upeaa asuntoa. Olin myös toivonut näkeväni Kalkutassa itämaista kansanelämää sen väririkkaassa komeudessa, mutta siinäkin olin erehtynyt. Eurooppalaisuus ja ennen kaikkea jäykkä englantilaisuus olivat painaneet leimansa siihen. Hindulaisessa kaupunginosassa elämä oli enemmän kansanomaista, mutta väestö siellä oli perin köyhää ja asunnot olivat huonoja, kurjan nä-

köisiä. Sentähden ei sielläkään voinut saada mitään käsitystä siitä tarunomaisesta loistosta, mikä vieläkin usein liittyy hindulaisnimeen. Bombayssa on toisin. Siellä olin nähnyt komeita ruhtinaitten palatseja ja upeita temppeleitä pagoodeineen ja juhlallisine kuppoleineen. Siellä oli myös vilkasta väenviliniä, sillä kaikkialta eri Indian ääritä kokoontuu sinne kansaa, mutta samalla on Bombay myös kauppaja- ja maailmankaupunki, missä eurooppalaiset teatteri- ja varieteenäytännöt ovat omituisena vastakohtana maan perinnäisille tavoille outoine jumalanpalvelusmenoi-
neen. Alkuperäisyyden viehätystä ei ole siis Bombayllakaan, mutta siksi paljon olin siellä kuitenkin kansan elämää nähnyt, että halusin tutustua enem-
pään. Kun en Kalkutassakaan — vastoin luuloani — ollut siihen tilaisuudessa, päätin lähteä Kalkutasta etelään olevaan Puri-nimiseen temppelikaupunkiin. Aikaa olikin minulla riittämään, sillä laivassa olimme työttöminä odottaessamme lisälastia sisämaasta. Menisi ainakin kaksi tahi kolme päivää, mahdollisesti kokonainen viikkokin ennenkuin tavarat ehtisivät saapua.

Grand Hotellista luvattiin minulle oppaaksi hindu,

joka oli käynyt Purissa, mutta kun seuraavana päivänä odotin miestä, tulikin laivaamme nuori hindulaisnainen, joka ilmoitti oppaani sairastuneen, eikä siis voivan lähteä Puriin.

Mitäpä nyt olisin tehnyt? Puriin olisin kyllä yksinkin saattanut matkustaa, sillä sinne vie Kalkutas-ta rautatie. Ensin matkustetaan Madras-rataa Khurdaan ja sieltä poikkirataa suoraan Puriin. Siellä en olisi kuitenkaan oppaatta tullut toimeen, mutta mistä enää semmoisen ehtisin saada, sillä junan lähtöön oli vähänlaisesti aikaa. Kysyin hindulaisnaiselta, eikö hän suostuisi oppaakseni.

„Mitä ajattelettekaan, sahib”, sanoi hän hämmästyneenä, „en mitenkään voi”.

„Ettekö tunne Puria?”

„Tunnen, tunnen hyvinkin, mutta . . .”

„Mutta muut toimenne estävät?”

„Ehkä siinä, sahib, onkin syy, minkätähden en tahdo lähteä Puriin.”

„Ettekö halua jättää miestäanne?”

„Miestäni? Hän ei enää elä. Olen leski.”

„Leski ja kuitenkin vastoin heimolaistenne tapoja tukkanne on pitkänä, korvissanne teillä on renkaita,

kaulassa kaulavitjat ja sormissa sormuksia?”

„Ehkä siinä, sahib, onkin syy minkätähden en halua pyyntöönne suostua.”

„Teillä on Purissa sukulaisia? Pelkäätte heidän vihaansa?”

„Ei ole sukulaisia, mutta eihän tiedä, mitä voi sattua. Puri on suuri pyhiinvaelluspaikka. Omaiseni ovat Tanjoresta, kaukaa Etelä-Indiasta, mutta ennenkin on sieltä käynyt pyhiinvaeltajia Purissa.”

„Oletteko hiljakkoin joutunut leskeksi?”

„Hiljakkoin? Enpä toki. Olen nyt kahdenkymmenen. Silloin olin kahdentoista. Olin vasta vuoden ollut naimisissa, kun mieheni kuoli. Lapsena jo leski, niin joudutaan meillä useinkin, ja samalla on naisen tulevaisuus mennyt. Uusiin naimisiin hän ei ole enää oikeutettu ja koko heimo halveksii häntä. Kaikki koristukseni olisi minunkin pitänyt riistää päältäni ja leikata tukkani lyhyeksi. Tiesin, että sukulaiseni olisivat minut siihen pakoittaneet. En jäänyt sitä odotamaan, mutta kuinka uskalsin paeta kotoani, sitä en vieläkään ymmärrä. Olin muutaman kerran salaa ollut lähetyssaarnaajan luona kristinoppia kuulemassa, ja hänen ystävälliset sanansa olivat syvästi pai-

nuneet mieleeni. Pakenin sentähden hänen luokseen. Auliisti hän auttoikin minua edemmäksi. Siten tulin Kalkuttaan, jossa siitä saakka olen asunut. Nyt siis tiedätte, sahib, minkätähden en halua enkä uskalla Puriin lähteä.”

Lapsellisen avomielisesti hindulaisnainen oliertonut minulle elämänsä tarinan ja jo lausui hän hyvästi poistua kseen.

„Älkää menkö”, sanoin, „mitäpä teillä olisi pelkäämistä, vaikka Puriin lähtisittekin? Eivät omaisenne teitä enää tunne. Olittehan pieni tyttö kotoanne poistuessanne ja siitä on jo vuosia.”

Nainen pysähtyi. „Olen sitäkin mahdollisuutta usein ajatellut”, hän lausui, „mutta sittenkään en saa pelkoa sydämestäni”.

„Olkaa huoleti. Ei teillä vaaraa ole. Maksan hyvästi.”

Vihdoin hän suostui. Jo olikin aika täpärällä. Saa-
vuimme viime hetkessä asemalle, mutta miltei jo ka-
duin, että olin houkutellut hindulaisnaista oppaakse-
ni, sillä niin kovin levoton hän oli. Myöhäistä oli sitä
kuitenkaan enää surra. Nousimme kiireisesti eri vau-
nuun Purin asemalla jälleen tavataksemme. Kun hän

siellä astui junasta, oli hän mielihyväkseni näköään aivan tyyni. Ainoastaan silmiin tarkkaan katsoessa saattoi havaita outoa, sisäistä pelkoa. Matkan varrella hän oli koettanut rauhoittua.

Enpä missään ole semmoista ihmisvilinää nähnyt kuin Purissa. Sadoin, tuhansin, jopa kymmenintuhansin liikkui sen kaduilla Indian eri seuduilta olevia pyhiinvaeltajia. Kuljimme ihmisvirran mukana ja tulimme leveälle Bara Dandan kadulle. Useita rakennuksia oli sen molemmilla puolilla, ja yli niitten tasmaisten kattojen näimme kauempana kohoavan juhmallisia pagoodeja ja pyöreitä kupukattoja. Siellä oli Wishnulle pyhitetty päätemppeli monine kymmeni- ne pikkutemppeleineen, mutta kukaan kristitty ei ole oikeutettu niihin pääsemään. Nousin silloin oppaineni erään lähellä olevan rakennuksen katolle. Sieltä saatoimmekin hyvin seurata elämää temppelialueella. Korkea muuri eroitti sen muusta kaupungista ja sisempänä oli vielä toinen, yhtä korkea muuri. Pappien ohjaamina pyhiinvaeltajat kiersivät muurien välitse isoon temppelipihattoon ja sieltä ensimmäiseen päätemppelin rakennuksista. Niitä oli neljä. Kolmanteen näistä oli pyhiinvaeltajien pysähdyttävä, niin mainit-

si oppaani, sillä sisimpään rakennuksista, jossa Djagarnath asuu, on ainoastaan papeilla pääsy.

„Sanoitte Djagarnath?”, lausuin seuralailleni.

„Niin sanoin. Wishnua palvellaan Purissa Djagarnath-nimisenä.”

Aijoin kysyä lähemmin Djagarnathin palveluksesta, mutta samalla sattumalta vilkaistessani sivulle näin suureksi hämmästyksekseni vanhan harmaahapsisen ja harmaapartaisen fakiirin vain muuttaman askeleen päässä meistä. Liikkumattomana kuin kuvapatsas hän seisoi käsivarret ristissä rinnalla ja silmäili tuimin, läpitunkevin katsein oppaanani olevaa hindulaisnaista. Milloin fakiiri oli ilmestynyt kätölle, se oli minulle selittämätön arvoitus, sillä vähintäkään liikettä en ollut kuullut. Kovin hiljaa ja hiipien oli hänen täytynyt tulla.

Nyt oppaanikin huomasi vanhuksen. Vavisten hän tarttui käsivarteeni, ja pidätetty huudahdus tunkeutui hänen huuliltaan.

Samalla patsas sai eloa. Nopeana kuin pantteri fakiiri syöksähti eteenpäin ja tempasi naisen kaulassaan olevista vitjoista omituisen, kilpikonnan muistuttavan kultakoristeen. Silmänräpäyksen hän sitä sil-

mäili. Se riitti. Vihasta karjaisten hän nopealla liikkeellä raastoi naisen käsivarrestani ja tarttuen häntä tukasta heitti hänet jalkoihinsa. „Vihdoinkin siis, Ardsjamand, olen sinut löytänyt, sinä sukumme häpäisijä”, hän huudahti yhteenpuserrettujen hampaitensa välistä maansa kielellä. Vasemmalla kädellään hän tapaili vyöltään pitkää, käyrää veistä ja oikealla hän yhä piteli katolla makaavaa hiuksista. „Isä, isä”, kuului tuskaisena tämän vapisevilta huulilta, „isä, armahda”.

Kaikki oli tapahtunut niin joutuisasti, että hämmästyksissäni tuskin olin ehtinyt hievahtaa. Vihan vimmassa hyökkäsin nyt fakiirin kimppuun, mutta kylläpä se tapahtui viime hetkessä, sillä veitsi kohosi jo surmaavaan iskuun. Sain käsivarresta kiinni. Silloin vanhus irroittaen kätensä Ardsjamandin tukasta ja raivosta hampaitaan kiristäen koetti kurkkuani tavoittelemalla vapautua otteestani. Hänellä oli rautaiset voimat, mutta minä olin notkeampi. Äkinäisellä liikkeellä väänsin hänen rannettaan taaksepäin. Silloin veitsi putosi hänen kädestään. Samalla annoin hänelle nyrkilläni iskun silmien väliin ja toisen pallean kohdalle. Sanaa hiiskahtamatta hän vaipui tain-

noksissa katolle.

Taistelumme oli päättynyt kenenkään kadulla sitä huomaamatta. Hälinä siellä liikkuvassa ihmismie-ressä oli siksi suuri, että se oli estänyt mitään kuuluma-asta. Vaarallista olisi kuitenkin ollut enää jäädä juh-lamenoja katsomaan. Fakiiri toipuisi pian ja silloin hän helposti voisi yllyttämällä saada uskonvimmai-sen kansan raivoihinsa.

Puoleksi tiedottomana kauhusta oli Ardsjamand katsellut otteluamme. Hän oli kohoutunut istumaan ja koko hänen ruumiinsa vapisi pelosta.

Tartuin hänen käteensä lähteäksemme katolta. Hän nousi vaivaloisesti, seurasi mukana muutaman askeleen, mutta riistäytyi sitten äkkiä irti, juoksi ta-kaisin ja suuteli kevyesti tainnoksissa olevaa isään-sä otsalle. Sen tehtyään hän itkien riensi luokseni, ja nopeasti kiirehdimme nyt kadulle. „Enkö oikein ar-vannut”, hän lausui valittaen, „että onnettomuus uh-kaisi minua Purissa. Jo pienenä ollessani sanottiin, että muistutin äitiäni semmoisena kuin hän oli ol-lut nuorena. Ehkä yhtäläisyys nyt on vielä suurem-pi? En sitä ajatellut. Isä on huomannut meidät kadul-la, mutta ei ollut täysin varma tuntemisestaan. Vasta

koristeen nähdessään, se on ollut äitini, hän ei enää epäillyt. Voi, minne nyt pakenen? Kalkutassakaan en enää uskalla oleskella.” Koetin lohduttaa häntä. Lupasin hänelle matkarahat muuanne. Ehkä voisin paikankin hankkia. Bombayssa oli minulla tuttu saksalainen kauppias. Antaisin matkarahat sinne ja kirjoittaisin mukaan suosituksen.

Eteneminen pyhiinvaeltajavirran täyttämällä kauduilla oli perin hidasta. Onneksi pääsimme kuitenkin häiriöittä asemalle. Paraiksi sinne saavuimmekin. Junan lähtöaikaan oli tuskin puoltakaan tuntia. Levottomuudella odotin fakiirinkin ilmestyvän asemalle, mutta — jo oli juna lähdössä. Silloin vasta näin hänet, mutta noin kymmenkunnan metrin päässä. Mahdotonta oli hänen enää ehtiä mukaan. Samassa hänkin huomasi minut. Seisahtuen hän pui nyrkkiään ja syvällä päässä olevat silmät paloivat synkästi.

Pian oli fakiiri kadonnut näkyvistäni, mutta rasakas, painostava tunne oli vallannut mieleni. Olin pahoillani siitä, että ajattelemattomuudessani olin houkutellut Ardsjamandin Puriin ja siten saattanut hänen henkensä vaaranalaiseksi. Mitäpä olisinkaan sanonut, jos hänen uskonvimmainen isänsä olisi onnis-

tunut surmaamaan hänet? Syy olisi ehdottomasti ollut minun. Oikeassa oli Ardsjamand myös siinä, että hän ei enää olisi turvassa Kalkutassa, mutta olisiko hän sitä sen paremmin Bombayssakaan? Muuannekaan en tietänyt häntä lähettää, mutta ehkä saksalainen ystäväni osaisi auttaa minua pulasta. Kirjoitin hänelle ja lähetin kirjeen seuraavana päivänä Ardsjamandin mukana. Jo viikon lopulla saapuikin vastaus. Ystäväni oli hankkinut oppaalleni palveluspai-kan erään lähetyssaarnaajan luona, joka aivan piakkoin muuttaisi Bombaysta Kairoon. Minun oli kuitenkin suoritettava matkakulut. Mielihyvällä olin siihen suostuvainen, sillä voinhan nyt olla levollinen. Tuskinpa fakiiri löytäisi tytärtään Kairosta saakka?

Oli vierähtänyt kolmatta viikkoa. Aika oli työnteos-
sa niin kulunut, että tuskin laisinkaan olin ehtinyt
muistella kokemaani seikkailua. Silloin odottamatta
tapahtumat palautuivat mieleeni järkyttävällä taval-
la. Olimme viimeistä yötä Kalkutassa ja aamulla var-
hain oli aikomuksemme lähteä laivalla. Olin valvo-
nut myöhäiseen ja uupuneena menin kajuuttaani las-
keutuakseni levolle. Miltei silmänräpäyksessä nukah-

din, mutta väsymyksestäni huolimatta oli uneni hieman levotonta. Äkkiä heräsin siihen, että olin hämähästi kuulevinani liikettä kajuutassa. Raotin silmiäni, mutta ensin en nähnyt mitään. Vähitellen kuitenkin katseeni tottui pimeään. Kukapa osaa kuvata kauhuani silloin nähdessäni vuoteeni vieressä fakiirin, Ardsjamandin isän. Kädessään hänellä oli pitkä, käyrä veitsensä ja tuimin, läpitunkevin silmäyksin hän kulmaina alta katseli minua.

Olinko säikähdyksissäni liikahtanut, en tiedä. Mahdollista se kuitenkin oli, sillä fakiiri oli huomannut heräämiseni. Kammottavasti hymyillen hän naurahti kolkosti ja kohotti veitsensä lyöntiin.

Enää ei ollut viivyttelyä. Päätin kaikki voimani ponnistaen hypähtää pystyyn, mutta jäseneni eivät totelleet. Niissä oli omituinen, painostava raukeus ja vain pääni sain hieman nousemaan. Mistä se johtui, en käsittänyt.

Luulin viimeisen hetkeni tulleen, mutta fakiiri ei iskenytkään. Kumartuen lähemmäksi hän jälleen nauroi, mutta veitsen hän suureksi hämmästykseni pisti vyöhönsä. Samalla hänen kasvonsa muuttuivat vakaviksi ja silmiin tuli entistä kolkkompi loiste.

Niitten terä laajeni luonnottomasti ja katseellaan hän näytti tahtovan tunkeutua sisimpääni.

Nyt ymmärsin. Hän hypnotisoi minua ja jo tunsinkin olevani hänen hypnotisoivan voimansa alainen. Sentähden en voinut liikkua, mutta — mikä oli hänellä mielessä? Tuskan hiki tunkeutui ruumiistani ja turhaan koetin suunnata katseeni toisaanne. Vihdoin vastustuskykyni kokonansa katosi ja fakiiri väsyneissä silmissäni kasvoi suureksi, varjomaiseksi jättiläisolennoksi. Silloin hän alkoi puhua, mutta sanat kuuluivat kaukaa ja epäselvästi ikäänkuin etäisen meren pauhu. Hän moitti minua siitä, että olin auttanut hänen tyttärtään pakoon. Sentähden hän oli päättänyt kostaa, mutta — millä tavalla, sitä en enää saanut selville. Vaivuin syvään uneen.

Kuinka kauan nukuin, en tiedä. Kun heräsin, oli jo valoisa ja olin yksin kajuutassa. Olinko nähnyt unta vai olivatko yölliset tapahtumat todellisuutta? Nousin sängystäni ja tutkin huolellisesti asuntoani, mutta en huomannut mitään, joka olisi voinut antaa vastaus- ta kysymykseeni. Menin kannelle ja kutsutin luokseni yövuorossa olleet miehet. Tiedustelin heiltä olivatko he yön kuluessa kuulleet tahi nähneet mitään epäil-

tävää? Kuulleet he eivät olleet, mutta aamupuolella yötä oli eräs heistä löytänyt kannelta pitkän ja käyrän veitsen. Kun ase tuotiin minulle, tunsin sen heti. Se oli fakiirin. Ei siis epäilystäkään siitä, ettei hän ollut laivassa ollut ja ehkä hän oli siellä vieläkin. Tutkitutin tarkkaan koko laivan, mutta tuloksetta.

Seikkailuni tuntui mielestäni kovin oudolta enkä mitenkään voinut vapautua sisäisestä levottomuudesta. Vasta silloin aloin hieman rauhoittua, kun olimme laivallamme ehtineet laajalle ulapalle ja Kalkutta katosi yhä kauemmaksi taivaanrannan taa. Jätimmehän siten Indiankin vaarallisine fakiireineen, sillä missään sen satamista emme tulisi enää matkan varrella poikkeamaan.

Olin erehtynyt. India tosin jäi, mutta fakiiri ei, ja minne olen kulkenutkin, on hän seurannut minua, etelän vesiltä tänne kylmään pohjolaan. Jo ensimmäisenä yönä näin hänet. Kello oli juuri lyönyt kaksitoista ja olin levolle laskeutumisillani. Lampun olin jo sammuttanut, mutta vuoteeni vieressä olevaan kynttilään olin sytyttänyt tulen. Ennen nukkumistani ajoin hiukan silmäillä Kalkutasta ostamiani sanomalehtiä. Otin lehdet ja heittäydyin sänkyyn. Samal-

la katseeni osui vastaiseen seinään. Säikähdyksestä hypähdin uudelleen pystyyn ja ruumiini alkoi kauhusta vapista. Seinälle oli ilmestynyt fakiirin kasvot harmaine partoineen ja synkästi palavine, minuun kohdistettuine silmineen. Omituisesti varjot leikkivät ruumiittoman pään ympärillä ja miltei silmänräpäyksessä kammoittava näky oli jälleen kadonnut. Unen se oli minulta täydellisesti riistänyt ja jälleen tutkin kajuuttaani, mutta tälläkään kertaa mitään löytämättä. Yhtä tuloksetonta oli seuraavana päivänä laivan tarkastaminen. Fakiiria ei missään ollut eikä selitystä keksinyt merkilliselle tapahtumalle.

Ei vuorokauttakaan ole sen jälkeen mennyt hänen minulle näyttäytymättä. Tavallisimmin näen hänet unissani öisin, mutta usein myös valveilla ollessani, jopa toisinaan keskellä päivää. Se on vähitellen vienyt ruumiini voimat ja viikko viikolta, kuukausi kuukaudelta alan yhä selvemmin tuntea mitenkä vanhenen ennen aikojaan ja kuinka kuolema hitaasti, mutta varmasti tekee tuloaan. Sitä hirvittävämpi on tämä tunne, kun sisäinen ihmiseni on pysynyt pirteänä, elinvoimaisena ja tahdonlujuutenikin samana kuin ennen. Paljon onkin minulla mielessä, mutta vanha

ruumiini estää minua aikeitani toteuttamasta. Niin, jo toista vuotta olen ollut kykenemätön työhön, toista vuotta erossa raskaasta merimiesammattistani. Olla nuori ja kuitenkin vanha, siinä onkin fakiirin koston kauheus ja samalla salaisuus, minkä ratkaisemiseen tavalliset väitelmät sielullisen kehityksen laeista eivät riitä.”

Kulo oli lopettanut kertomuksensa. Jännitettynä olin sitä kuunnellut, mutta kieltämättä se oli ollut siksi omituinen, etten voinut olla ystäväni mielentilaa epäilemättä. Uskoa olemattomien näkyjen todellisuuteen, niinkuin hän ilmeisesti teki, siinä oli jotakin sairaalloista. Kulo arvasi ajatukseni. „Selität näkyjäni”, hän sanoi surullisesti hymyillen, „luonnottomasti kiihtyneen mielikuvituksen tuotteiksi. Olisipa niin. Ehkä silloin olisi vielä toiveita pelastumisestani ja auttaisi kunnollinen lääkärinhoito sekä hetkellinen lepo jossakin hermoparantolassa. Ei, olet erehtynyt. Syyt ovat syvemmällä. Niin uskomaton kuin kertomukseni sinusta onkin, minulle sen tapahtumat ovat ikävä todellisuus, mutta — suonet anteeksi, olen jo väsynyt, minun täytyy mennä levolle.” — Sanoin hyvästi kiittäen avomielisestä kertomuksesta ja jo var-

hain seuraavana päivänä matkustin sitten Viipurista ystävääni enää tapaamatta.

Vierähti sitten pari vuotta, ja nyt olen sanomalehdistä lukenut hänen kuolinilmoituksensa.